

УДК 82. 09 (73)

THE PROBLEM OF ECOLOGY IN THE NOVEL “SO FAR FROM GOD” BY ANA CASTILLO

ПРОБЛЕМА ЕКОЛОГІЇ В ТВОРІ «ТАК ДАЛЕКО ВІД БОГА» АНИ КАСТІЛЛО

Sovyetna A. / Советна А.В.*candidate of philological sciences, associate professor**Associate Professor of the Department of Applied Linguistics and Translation /**кандидат філологічних наук, доцент**доцент кафедри прикладної лінгвістики та перекладу**Cherkasy State Technological University, Cherkasy, blvd. Shevchenko, 460 /**Черкаський державний технологічний університет, М. Черкаси, бул. Шевченка, 460***Sovyetnyi E. / Советний Е.С.***master of the faculty of humanitarian technologies /**магістр факультету гуманітарних технологій**Cherkasy State Technological University, Cherkasy, blvd. Shevchenko, 460 /**Черкаський державний технологічний університет, М. Черкаси, бул. Шевченка, 460*

Abstract. *This article is devoted to the analyses of different problems shown in the novel of the Mexico-American writer Ana Castillo. The problem of ecology is the leading one. On the one hand this issue is topical for everybody today but minorities face it even stronger as they are made to work unsociable hours in unbearable conditions that cannot but to lead to diseases.*

Key words: *minorities, ecology, chicana.*

Повсякденні труднощі, з якими борються протагоністки роману “Так далеко від Бога”, та великі соціальні проблеми, які на них впливають, поєднуються і створюють серйозну загрозу вже самому існуванню громади. Для героїв, як і для решти членів громади в США, це знаменує нестачу економічних ресурсів та, в результаті, втрату родинної землі, експлуатацію більшими корпораціями, ризик забруднення навколишнього середовища. Автор намагається врятувати ідентичність Нью-Мексико від забуття, щоб зупинити чи щонайменше зосередити увагу на невпинному знищенні культурних традицій. Її стратегія – це створити щось на зразок енциклопедії місцевого фольклору чиканос, усної традиції, яка також включає релігійні, історичні, політичні та феміністські питання.

Більшість подій у романі демонструють недовговічність життя героїв. Рішення Софії балотуватися на мера міста (за відсутністю такої посади взагалі) мотивується деградацією міста. Нагальною проблемою є поступове зникнення

родинних ферм, які з покоління в покоління підтримували і годували родини [3, 217]. Причиною цього є вплив чужинців, тобто *gringo*¹ [3, 139]. Мешканці міста налякані не тільки важкими економічними умовами, які перетворили їх маленькі ферми на нерентабельні, але також використанням їх земель більшими корпораціями [3, 143].

Що ж стосується досвіду роботи Фе в компанії “Акме Інтернешенел”, то він доводить уразливість чикана. Працюючи з токсичними речовинами, вона помирає, ставши жертвою системи, яка безжально використовує навмисно непроінформованих робітників. Іншим жителям міста теж загрожує небезпека для здоров'я. Люди хворіють, тварини помирають. Авторська критика спрямована на державну і корпоративну халатність та недбайливе використання хімікатів. Як стверджує К. А. Стеценко, відчуття загрози, яка йде від науки, хвилює багатьох письменників: “Вони розробляють цю тему в фантастичному, нерідко абсурдному контексті” [1, 170].

Проблема екології є однією з головних для людства загалом і Нью-Мексико зокрема. Кастілло зображає ставки із брудною водою, з яких п'ють тварини і гинуть, в яких купаються діти й хворіють. Такий підхід є “профетичним і бере на себе функцію перестороги про можливі результати втручання людини в природні процеси” [1, 170].

Письменниця зумисне використовує фантастичні сюжети та поетику абсурду, аби навести читача на думку про негативні тенденції у розвитку наукових технологій та застерегти від потенційної загрози. У неї ця тема тісно пов'язана з расовим пригніченням в США. Головну героїню – американку мексиканського походження, беруть на роботу на підприємство, де виробляють хімічні речовини. Шкідливі відходи, які залишаються після кожного робочого дня, виливають в трубопровід, а з нього – на сади та городи громадян. Кожного дня мільйони людей вдихають випаровування речовин, але все це приховується. Молоді робітниці помирають від раку, але ж вони мексиканки, не члени панівного суспільства, їх не потрібно застерігати про наслідки. Фе

---

¹ Англієць чи американець. Термін використовується в Латинській Америці.

переводять в інше приміщення цього заводу, вона й там виливає відходи, за що її переслідує ФБР. Як це не абсурдно, але від суду дівчину рятує смерть.

Наприкінці роману громада використовує місцеву процесію Страсної П'ятниці, щоб виступити з протестом. Цього року жителі відмовляються від традиційної постановки на сцені останніх годин життя Ісуса Христа. Натомість вони влаштовують мітинг, у руках кожного з присутніх – фото людини, що померла від отруєння хімічними речовинами. Замість Ісуса, який несе хрест, один чоловік розповідає про численні мексиканські родини, які живуть набагато бідніше, ніж передбачає прожитковий мінімум, згодом три жінки з племені Навахо вказують на наслідки забруднення резервацій ураном. Лінія між минулим і теперішнім стирається, створюється ефект одночасності. *“Veronica wiped the blood and sweat from Jesus’ face, livestock drank and swam in contaminated canals. [...] The women of Jerusalem consoled Jesus. Children also played in those open disease-ridden canals where the livestock, swam and drank and died from it [...] Nuclear power plants sat like gargantuan landmiles among the people, near their ranchos²”* [3, 242-243]. Отже, в романі сучасні соціальні проблеми тісно переплітаються з католицькими ритуалами Нью-Мексико. Така процесія злиття біблійного минулого та теперішнього життя цієї громади свідчить про “перформативність” культури. Люди самі трансформують релігійну традицію, переглядаючи освячений віками ритуал, щоб задовольнити потреби сьогодення. Біблійна алюзія підкреслює драматизм подій, зображених у романі і розкриває духовну сутність конфлікту.

Крім економічних проблем та проблем навколишнього середовища, які впливають на більшість меншин у США, Кастілло торкається ще однієї проблеми – асиміляції. Дві доньки Софії – Фе та Есперанса – мають неабияке бажання залишити своє місто. Обидві гинуть трагічно, це свідчить про те, що спроби чинити так, як американці, можуть мати летальний кінець. Смерть Фе чітко натякає на ризик асиміляції. Її рішення працювати на цьому заводі було

---

² Вероніка витерла піт та кров з обличчя Ісуса. Домашні тварини пили із забруднених каналів і плавали там... Жінки з Іерусалиму втішали Ісуса. Діти також гралися в цих каналах – осередках хвороб, з яких домашні тварини пили воду й купалися, й помирили від цього... Заводи з ядерною силовою установкою, як гігантські міни, розташовували біля ранчо та будинків людей.

викликане бажанням досягти американської мрії – життя, на яке жителі цього міста не могли навіть сподіватись. Із чотирьох доньок Фе найбільше прагнула асимілювати і вступити до лав англо-американського середнього класу. Вона світлошкіра, також наратор зазначає, що Фе була “*She was nearly as white as she thought*” [3, 157]. Ставши дорослою, вона починає систематично здобувати “символи” хорошого життя – чоловіка (вона виходить заміж за бухгалтера, кузена Казиміро), нову машину та будинок із новими меблями. Фе прагне стандартизованого ідеалу, до виштампованого суспільною психологією еталону, до “американської мрії” [3, 32]. Але мрії її злитися з суспільством мейнстріму розбиваються вщент її передчасною смертю з провини компанії, яку вона вважала своїм квитком для виїзду з міста Том.

Література

1. Стеценко Е. Экологическое сознание в современной американской литературе / Екатерина Стеценко. М. : ИМЛИ РАН, 2002. 320 с.
2. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття : [навч. пос. для студентів вищ. навч. закладів]. / Тамара Наумівна Денисова. К. : Довіра, 2002. 318 с.
3. Castillo, Ana. *So Far From God*. New York : Plume, 1993. 252 p.

---

³ Далеко не такою білою, якою вважала себе.